

Trek lessen uit het verleden: vertrouw niet te veel op economische modellen

Laten we niet opnieuw de fout maken te veel op economische modellen te vertrouwen, bepleit hoogleraar econometrie Laura Spierdijk.

Laura Spierdijk 4 oktober 2019, 11:11

Emeritus-hoogleraar marketing Berend Wierenga pleit voor een grotere rol voor economen in het duurzaamheidsdebat ([Opinie, 20 september](#)). Zij zouden met ‘harde kwantitatieve modellen helderheid kunnen brengen in de complexiteit van problemen rondom duurzaamheid’. Hij pleit voor een ‘precieze afweging van de kosten en de baten’ door middel van ‘precieze analyse’.

Zijn boodschap lijkt helder. De kosten en baten van bepaalde maatregelen, zoals halvering van de veestapel, moeten bij elkaar worden opgeteld. Dan moet er worden gekeken of er een plus of een min onder de streep overblijft. Bij een plus krijgt de maatregel groen licht, anders niet.

Econometristen – de specialisten op het gebied van economische modellen – weten dat dit een gesimplificeerde voorstelling van zaken is. Er bestaan geen ‘keiharde’ economische modellen. Modellen zijn altijd gebaseerd op aannames en hun uitkomsten zijn aan diverse vormen van onzekerheid onderhevig. Onzekerheid die soms zo groot is dat uitkomsten niet meer zinvol te interpreteren zijn.

Bovendien reduceren economische modellen de complexe werkelijkheid tot iets wat weer te geven is in termen van economische begrippen. In

bepaalde situaties kan dit heel nuttig zijn, maar de uitkomsten moeten wel op de juiste manier geïnterpreteerd worden. In die reductie verdwijnt namelijk van alles wat voor ons als mensen en als samenleving belangrijk is. Er zijn immers diverse kosten en baten die niet goed kunnen worden gekwantificeerd, zoals dierenleed, landschapspijn, geluidsoverlast, verlies aan biodiversiteit en het geluksgevoel dat je kunt ervaren als je door een natuurgebied wandelt.

Complexe werkelijkheid wordt gereduceerd tot een rekensom

Door economische modellen een grote rol te laten spelen bij het nemen van belangrijke duurzaamheidsbeslissingen ontstaat dus het risico dat de complexe werkelijkheid gereduceerd wordt tot een rekensom die gehuld is in schijnzekerheid. Dat dit risico inderdaad groot is, heeft het verleden ons al bewezen. Neem de economische crisis van elf jaar geleden. Deze crisis werd mede veroorzaakt doordat de financiële sector zich blindstaarde op economische modellen en niet meer luisterde naar het gezond verstand dat zei dat er te veel risico werd genomen.

Laten we daarom lessen trekken uit het verleden en ons niet nog een keer blindstaren op economische modellen.